

KARLSTADS KOMMUN

Vålbergsskolans slutdokumentation till SFI 2011

Om Vålbergsskolan

Med målsättningen *Tillsammans gör vi en bra skola bättre* vill vi integrera film, hållbar utveckling, skola-omvärld, entreprenörskap, media-IT och värdegrund i vårt arbete.

Den nya Vålbergsskolan F-9 stod klar 2006 och den är byggd med tanke på vår målsättning. Vi är med i Grön Flagg, har egen skolträdgård, höns och höns hus med solceller på taket, vi har ett nära samarbete med den lokala företagsgruppen vi gör hemsidor och reklamfilmer åt dem, vi har en entreprenörmässa varje vår, vi är en av Svenska Filminstitutets partnerskolor och vi är välförsedda med olika slags kameror och tillbehör. Alla klassrum är utrustade med projektorer och datorer. Mer om Vålbergsskolan finns att läsa på:

<http://karlstad.se/apps/symfoni/karlstad/karlstad.nsf/pages/valbergsskolan.htm>

Projekt: *Energiutmaningen*

När Vålbergsskolans klass 5B och 6C erbjöds att vara med i *Energiutmaningen* var glädjen stor. Stor därför att inom *Energiutmaningen* ryms allt vårt tänk: film, IT, hållbar utveckling, skola-omvärld, entreprenörskap och värdegrundsfrågor.

se Film i Värmlands projektplanering för *Energiutmaningen*
bilaga 1

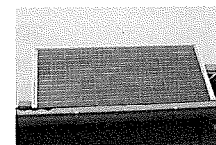
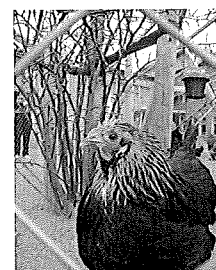
I *Energiutmaningen* får alla deltagande klasser varsin experimentlåda fylld med material som är utarbetat med tanke på Skolverkets kursplanemål i teknik. I lådan finns allt som behövs för att utföra experiment och energiutmaningar. Det finns lärarhandledningar, elevtexter och även en Flip-kamera. I projektet ingår även fortbildningstillfällen på Karlstads universitet för lärarna och på skolan får lärare och elever handledning av en filmpedagog i att skriva bildmanus, hantera kameran, filma med Flip-kamera och redigera.

Både lärare och elever får besöka Karlstads universitet på en stor avslutning 23-24 mars, där alla elevers projektarbeten redovisas bl a med film, inblandade skolor i Norge och Sverige deltar.

Målet med Energiutmaningen är att få fler barn i åk 4-6 att bli intresserade av naturvetenskap, teknik och energifrågor. Arbetet utgår ifrån elevernas vardag och vill skapa lust och intresse genom att varva teori, problemlösning, experiment, film, värderingsövningar och dramapedagogik. En verklig guldgruva är det helt enastående lärar- och arbetsmaterial som finns i experimentlådan och som kan tankas hem:

http://femweb.nu/images/stories/pdf/lararparm_energiutmaningen2010.pdf

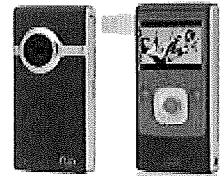
Projektledare är Ulrika Thorén, energirådgivningen i Forshaga, Grums, Kil och Munkfors. *Energiutmaningen* samarbetar bland annat med Karlstads universitet, Energimyndigheten, Värmlands Museum, Stål och Verkstad, Film i Värmland och interregionala projektet Fem.

Läs mer om Energiutmaningen <http://www.femweb.nu/energiutmaningen-2010>

Partnerskoleprojektet vävs in i Energiutmaningen

Eftersom vårt mål är att filmarbetet så långt som möjligt ska vara integrerat i de olika skolämnena var det självklart för oss att det här läsårets profilering skulle vara att dokumentera de olika experimenten i 5B och 6C med den Flip-kamera som medföljde experimentlådan. Förutom de två flip-kamerorna vi fick har vi ytterligare några på skolan. Flip-kameran är fantastisk i sin enkelhet; bra bild- och ljudkvalitet, superenkel att använda och det är lätt att överföra film till datorn med USB-anslutningen som är inbyggd i kameran.

I *Energiutmaningen* ingick dessutom att en filmpedagog kom till klasserna och hjälpte till med att skriva bildmanus, hantera kameran, filma med Flip-kamera, redigera i FlipShare, movie maker och vid ett tillfälle med iMovie. FlipShare är mycket begränsat men fungerar bra om man bara vill lägga till för- och eftertext och ha bakgrundsmusik.

De deltagande lärarna sammanfattar Energiutmaningen

Klasslärare Eva Erixon 5B:

"Eleverna delades, i början av projektet, in i grupper om 4/grupp. De informerades om projektet och den första uppgiften var att bygga en bil driven av luft. De fick beskrivning och material och de skulle genom samarbete lösa uppgiften. Det var ett engagerat arbete och eleverna hade mycket kul. Grupperna fungerade bra. De visste att de så småningom skulle få filma. Jag filmade vid deras första experiment.

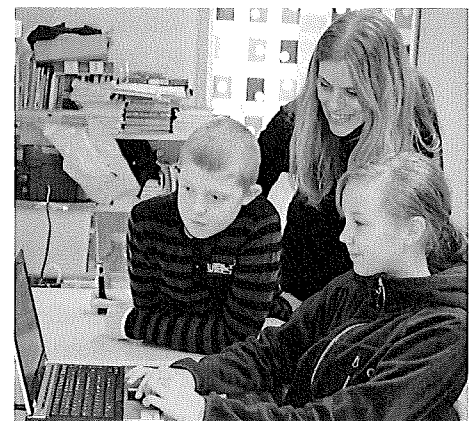
Filmpedagog Evelyn kom till oss en hel förmiddag 8.20-11.20. Hon hade filmkunskap (eleverna fick bl.a. lära sig bildutsnitt och kamerarörelser) och eleverna fick börja göra bildmanus. De var mycket engagerade och arbetet gick bra. Sedan klippte Evelyn ihop de filmklipp som vi hade gjort innan, för att visa hur man gör.

Vid nästa experimentstillfälle fick eleverna välja fritt utifrån sex försök. De gjorde bildmanus och sedan var de också tvungna att skaffa allt material själva. Vi gjorde experimentet en gång och sedan fick de göra om samma och då skulle de också filma. Detta arbete skulle vara klart till Evelyn skulle komma nästa gång. Vid de tillfällena redigerade barnen tillsammans med Evelyn. Det fungerade mycket bra och 5 av 6 grupper klarade sedan att redigera och hålla sig inom den angivna tiden. Den 6:e gruppen ska redigera om sin film (gjorde sin redigering själva).

Evelyn har varit hos oss vid fyra tillfällen och lärt eleverna att filma och redigera. Eleverna har varit mycket intresserade och det har fungerat bra. Flera av eleverna har sedan arbetat hemma och gjort filmer. Vi kommer att fortsätta med arbetsformen.

Projektet har varit oerhört givande och lärorikt och eleverna kommer att få välja område själva när de filmar nästa gång. Många av våra skolämnen används vid arbete med detta projekt.

Det är mycket viktigt att eleverna vet vad som gäller, att grupperna fungerar socialt, att eleverna tar eget ansvar och att de har en förståelse."

NO-lärare Alf Persson klass 6C:

"Skriver ner vad vi gjort i 6 C och några tankar runt projektet.

Laborationerna har varit tydliga och lätta att genomföra samt lätta att förklara. Vi koncentrerade oss på fem olika. De heter: Tvåbollsrocket, Jetplan, Belysning 1, Vindmätare och Solcellsbil. I klassen fanns elever som gjort laborationerna redan i år 5 så de kom med bra förslag då vi skulle genomföra laborationerna. Vi gjorde några justeringar så resultatet blev bra. Eleverna och jag har varit engagerade och det var roligt att filma. Min kamera fungerade helt perfekt så länge vi filmade våra laborationer.

Då det gäller kunskapsinhämtning i förhållande till den tid som vi använde, så får elevernas enkätsvar väga tungt. Man får också tänka på att det är viktigt för eleverna att lära sig att laborera. Eleverna ser fram emot dagen på universitetet."

SO-lärare Therese Rådström 6C

"Projektrapport Energiutmaningen

6c har med hjälp av Alf och mig varit med i Energiutmaningen. Till vår hjälp har vi haft Evelyn Frankel, Gunilla Fält och Kjerstin Persdotter.

Evelyn har lärt oss filma, klippa och redigera det vi har gjort i klassrummet. Gunilla har gett oss praktiska tips om hur man kan arbeta runt energi och Kjerstin har tillhandahållit kameror.

Projektet började med en uppstart där Gunilla kom ut och lärde oss vad energi var och hur man kunde arbeta med det. Klassen fick bl.a. dramatisera något som hade med energi att göra.

Under de kommande veckorna jobbade Alf med klassen och de gjorde diverse experiment som de filmade. Experimenten bestod bl.a. av solcells-bilar, tvåstegs-raketer och cdsvävare. Dessa filmades och med hjälp av Evelyn så fick eleverna klippa och redigera sina filmer. Filmerna ska sedan i slutet av mars visas upp på universitetet tillsammans med andra sexors energifilmer.

Jag anser att projektet har en stor relation till skolans kunskapsmål. Det jag märkte under filmandets gång var att det passade många olika lärtilar, även de som kanske har det lite svårt. Jag märkte även att jag själv började använda kameran i min övriga undervisning med mycket lyckade resultat. Att kunna erbjuda elever flera olika alternativ till att uppnå kunskapsmålen gör att fler elever känner att de lyckas och där är filmandet ett mycket bra alternativ."

Filmdelen i Energiutmaningen

Vad gäller filmdelen så bestämde vi från början att inga krav skulle ställas på färdiga filmer utan det viktiga var elevernas lust att filma och bli nyfikna på filmarbete så att de lär sig att se kameran som ett sätt att arbeta och redovisa - att filmen i framtiden blir ett naturligt arbetsverktyg.

Innan projektet startade så bestämdes att vid minst fyra tillfällen per klass så skulle filmpedagogen vara med; en före, under och två efter själva filmningen.

Trots att det alltså inte har funnits något krav på att färdigställa filmer så gjorde 5B sex filmer och 6C sju filmer. Filmerna varierar i längd från ca 10 sekunder till ca 90 sekunder. En film blev 8 minuter lång.

Det finns en tydlig skillnad mellan filmerna i 5B och 6C:

5Bs filmer präglas av en röd tråd; de klargör vad experimentet går ut på, de filmar de saker som ingår, de filmar tillverkningen av experimentet, de visar hur

resultatet fungerar samt har en avslutande text på vilka som har gjort filmen. De har konsekvent arbetat efter ett bildmanus.

6Cs filmer visar i huvudsak helt kort själva resultatet av experimentet, oftast utan vare sig inledning eller avslut. Man förstår inte alltid vad experimentet går ut på. Arbete med bildmanus saknas.

I samtal med filmpedagogen så säger hon att det var skillnad mellan 5B och 6C:

I 5B hade klassläraren organiserat grupperna och förberett besöken. Varje grupp hade lika lång tid med filmpedagogen. Grupperna visste när de skulle träffa filmpedagogen och hur lång tid de hade med henne. När en grupp arbetade med filmpedagogen så arbetade klassläraren med resten av klassen. Alla grupper hade skrivit bildmanus innan själva filmningen.

I 6C bestämde eleverna själva grupperna och det var inte klart med vilken grupp filmpedagogen skulle jobba när hon kom. Grupperna blev oense om vems tur det var vilket tog tid och försvårade arbetet. Det spelade in att det var flera olika lärare och vikarier involverade. Sättet och samarbetet kamraterna emellan kunde ha varit bättre. De arbetade inte efter bildmanus.

Vad har vi lärt av detta?

Själva organisationen och planeringen är viktig. Läraren bör se till att grupperna är väl fungerande. Varje grupp behöver veta när, var och hur lång tid de har vid varje arbetstillfälle och vad som förväntas av dem.

Det är viktigt att eleverna gör en planering med ett bildmanus. De behöver också få veta vad som *minst* ska ingå i deras filmer både vad gäller innehåll, filmteknik och filmproduktion.

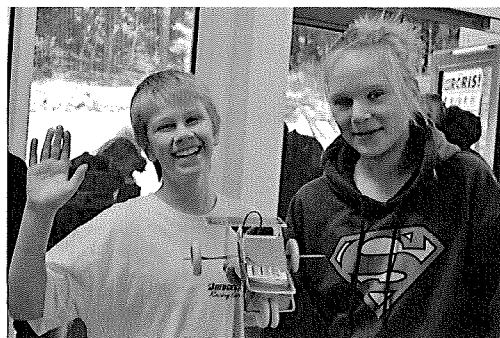
Fördelarna med ett bildmanus är att eleverna tillsammans måste tänka igenom vad det är de ska genomföra och hur de vill filma och gestalta det. Ett bildmanus förenklar själva filmandet och fokus ligger på det som gruppen har kommit fram till. Filmtagningar, filmtitel, musik och eftertexter blir lättare att göra om man har en planering att luta sig mot.

Flip-kameran har i sitt mycket enkla redigeringsprogram FlipShare en tydlig gång att följa när man slutför filmen; förtext, musik och eftertext.

Eftersom detta ingår och eleverna ska lära sig filmhantering så bör det vara ett minimikrav att det ingår i de filmer eleverna gör.

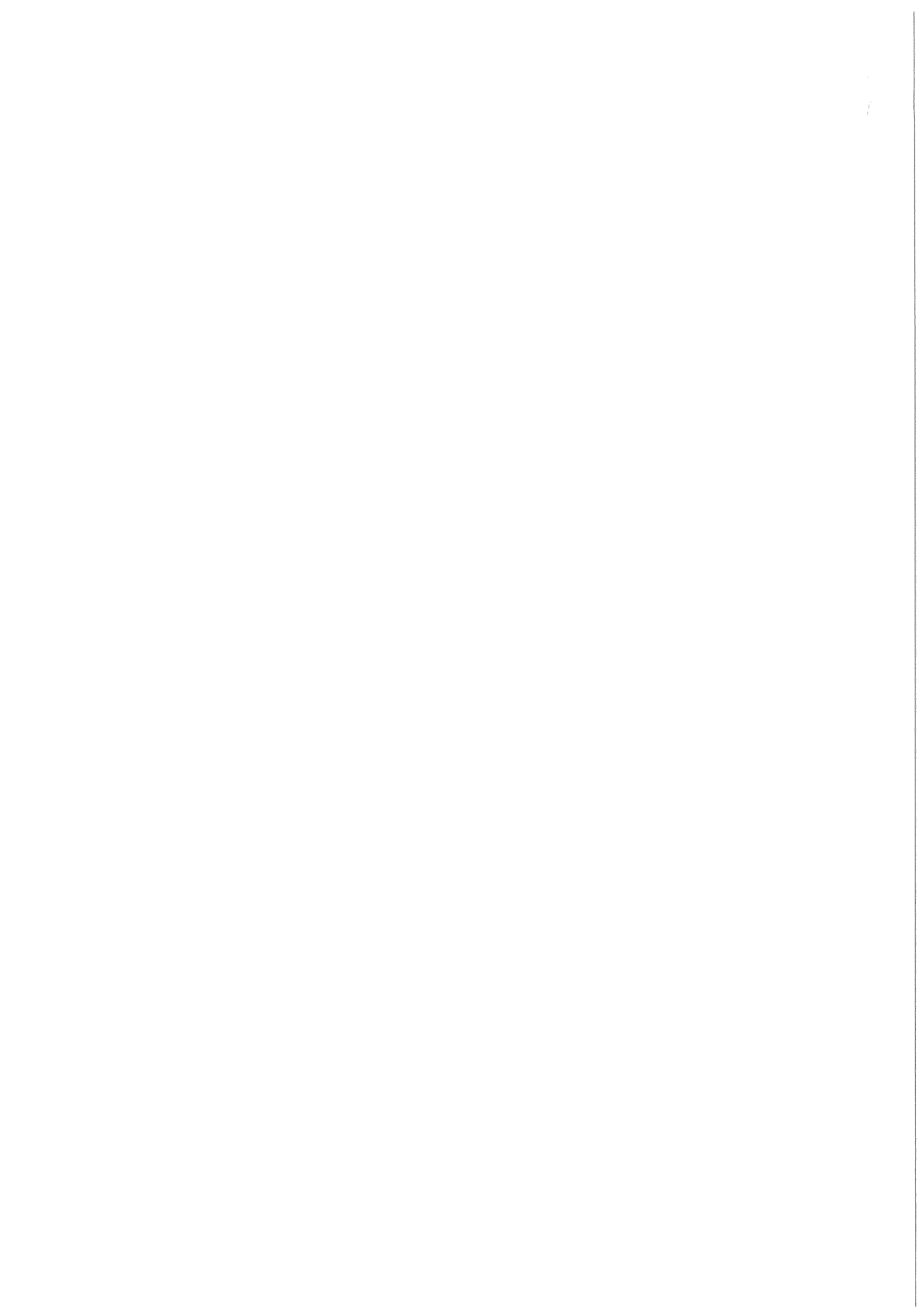
Beträffande innehållet så bör eleverna få lära sig att reflektera över om de når ut med filmen: förstår de som ser filmen vad det handlar om, vad som ska bevisas och vad den ska vara bra för.

Följer man detta så ger man eleverna en god grund att stå på och förutsättningar att – förutom lyckan att filma – utvecklas och göra bra film.

Elisabeth Olsson

elisabeth.olsson@karlstad.se
Vålbergsskolan 28 februari 2011

FILM ARBETET I ENERGIUTMANINGEN 2010/2011

Utvärdering av Evelyn Frankel, februari 2011

Teknik:

Det har tagit en del tid i projektet att hitta praktiska och tekniska lösningar som skulle funka. Det har en avgörande betydelse vilket datasystem som skolorna har och hur de har löst det med inlogg tex. *I fortsättningen bör IT-pedagoger och IT-avdelningar vara inblandade när skolorna ska vara med i projekt där dator ska användas.*

På Vålbergsskolan har de bärbara datorer med inlogg till alla elever. Önskemål fanns om att de skulle börja använda de bärbara PCdatorerna för filmredigering och inte bara den Mac dator som skolan har för filmredigering.

Jag hade inte direkt kontakt med IT-avdelningen. Men de trodde att det skulle fungera med att eleverna klippte på deras egna inlogg.

Det var dock inte optimalt då det blev segt att jobba mot servern.

Via lärarinlogget fungerade det bra, då arbetet blir sparad direkt på datorn.

Ett inlogg för bara filmredigering hade varit en bra lösning.

Filmarbetet i klassrummet:

Med årskurs 6 hade vi bokat in lite fler men kortare pass för arbetet.

Med årskurs 5 hade vi fyra halvdagar.

Med båda klasserna började jag med att visa filmexempel, olika bildutsnitt och kamerarörelser. Jag visade också hur man klipper med hjälp av Flipshareprogrammet som finns med i Flipkameran. Jag gav också tips på hur man kan göra när man intervjuar.

Årskur 5 hade filmat när jag kom till pass två vilket gjorde att de under en halvdag klippte klart en film i Flipshare. De andra två gångerna jag kom till klassen fick de klippa i MovieMaker.

De filmade själva när jag inte var där med hjälp av läraren. Vi jobbade via lärarens inlogg.

I årskurs 6 hade jag kortare pass med klassen. De fick filma för första gången vid mitt tredje pass. Tre gånger klippte vi i MovieMaker men det fungerade inte så bra då vi jobbade med elevernas inlogg på datorn och arbetet sparas mot en server. Vi la till ett extra pass då halva klassen inte lyckats klippa klart sina filmer. Sista passet jobbade de i Imovie istället, det gick mycket bättre.

Filmarbetet för lärare:

Eftersom då jag jobbat med eleverna med att filma och klippa och sedan lämnat dem med att jobba själva under en längre period så står arbetet med filmredigering stilla. Det finns flera orsaker att det blivit så men till viss del tror jag det beror på att det känns rörigt och svårt och även tidskrävande med arbetet. Lärarna har inte hunnit med att lära sig eller varit med när jag visat eleverna då vi har jobbat halvdagar. Detta har gällt främst de som har "högstadiundervisning" då eleverna har olika lärare i varje ämne. Lärarna i projektet har då inte kunnat vara med i klassrummet utan har haft andra lektioner.

Då lärare har sina elever under större delen av dagen eller i flera ämnen har det varit lättare att ämnesintegrera och jobba mer sammanhängande.

Ca två dagar per klass har jag varit ute och jobbat med att filma och klippa med elever, samt ett pass för lärarfortbildning.

Jag tror så här i efterhand att det hade varit bättre att lägga mer tid på lärarna och mindre tid på eleverna dock. Jag tror också att det är bra om man som lärare har tid tillsammans att planera och jobba i projekt. Så det är en fördel om man är i samma arbetslag, så planerade mötestider finns.

